

ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ ҮР ДҮН

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Даланзадгад сум
2023 он

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Аялал жуулчлалын тухай хуульд аялал жуулчлал гэж “Хүн өөрийн байнга оршин суудаг газар нутгаасаа өөр газарт 90 хоног хүртэлх хугацаагаар суралцах, ажил хөдөлмөр эрхлэхээс бусад зорилгоор аялан явахыг ойлгоно” гэж тодорхойлжээ.

АЛСЫН ХАРАА
2050

МОНГОЛ УЛСЫН
УРТ ХУГАЦААНЫ
ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

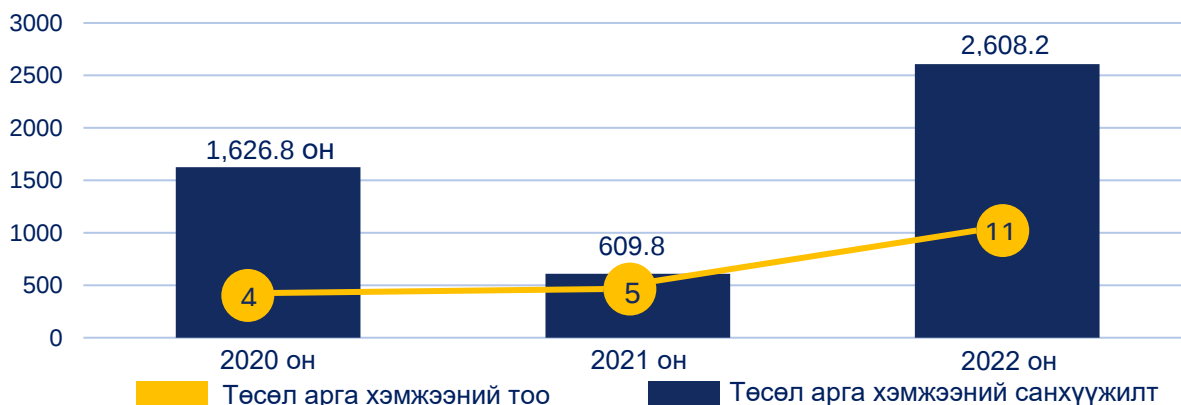
Хөгжлийн бодлогын Зорилт 8.2-т “Эдийн засгийн тэргүүлэх салбарууд болон байршлын давуу талд тулгуурлан бүс, орон нутагт аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ” гэж тусгасан байна.

Аймгийн дунд хугацааны бодлогын баримт бичгүүдэд аялал жуулчлалын талаар “Орон нутгийн онцлог бүхий, байгальд орчинд ээлтэй, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ”, “Уул уурхайн салбарын орлогоор аймгийн хөдөө аж ахуй, аялал жуулчлал, шинжлэх ухаан технологи, тээвэр болон бусад секторыг дэмжиж эдийн засгийн олон тулгуур бүтэцтэй болгоно” гэж зорилт дэвшүүлсэн байна.

График-1: Аймгийн аялал жуулчлалын салбарын хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт

/сая төгрөг/

Өмнөговь аймаг хөгжлийн тэргүүлэх салбараа Хариуцлагатай уул уурхай, Тогтвортой аялал жуулчлал, Эрчимжсэн болон уламжлалт мал аж ахуйн салбар хэмээн тодорхойлсон байна.

График-2: Өмнөговь аймагт ирсэн жуулчдын тоо

Эх сурвалж: Аймгийн БОАЖ-ын газар

“АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ ҮР ДҮН”

БҮЛЭГ 1. АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮДТЭЙ НИЙЦСЭН БАЙНА.

Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар аялал жуулчлалын салбарт 2020-2022 онуудад 8 барилга байгууламжид 3,363.3 сая төгрөг, 2 тоног төхөөрөмжид 425.5 сая төгрөг, 4 техник, эдийн засгийн үндэслэлд 190.0 сая төгрөг, зардлын шинж чанартай 6 төсөл, арга хэмжээд 866.0 сая төгрөг зарцуулахаар тус тус баталсан байна.

Хүснэгт-1: ТАХ бодлогын баримт бичигтэй нийцсэн байдал

Д/д	ТАХ-ий ангилал	2020-2022 оны төлөвлөлт				Урт болон дунд хугацааны бодлогын баримт бичигтэй	
		ТАХ-ний тоо	Эзлэх хувь	Төлөвлөгөө (сая төгрөг)	Эзлэх хувь	Нийцсэн ТАХ-ны тоо	Нийцээгүй ТАХ-ны тоо
1	Барилга байгууламж	8	40	3,363.30	69.4	8	-
2	Их засвар	-	-	-	-	-	-
3	Тоног төхөөрөмж	2	10	425.5	8.8	2	-
4	ТЭЗҮ	4	20	190	3.9	4	-
5	Бусад	6	30	866	17.9	6	-
Дүн		20	100	4,844.80	100	20	-

Эх сурвалж: Нэгдсэн судалгаа

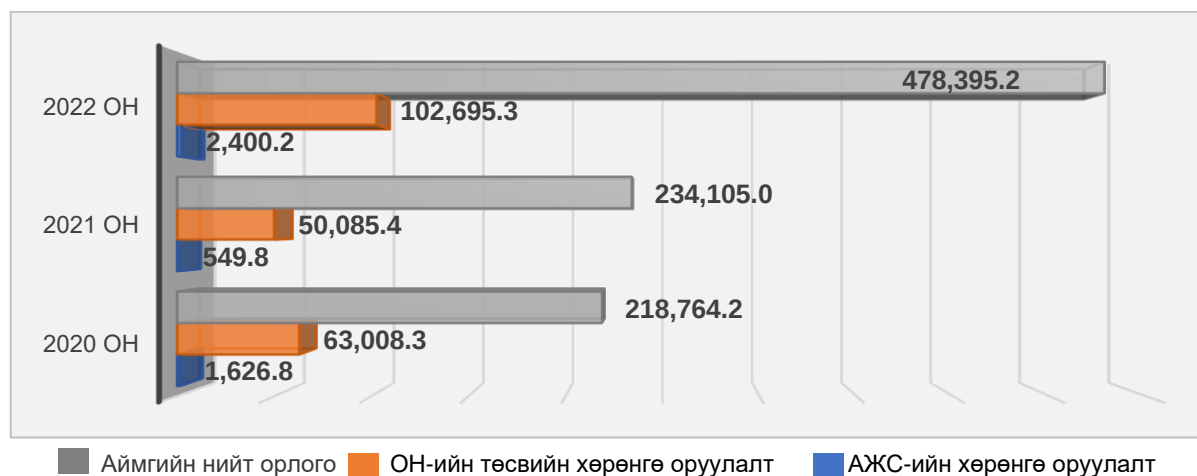
Өмнөговь аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт дэвшүүлсэн зорилтуудыг хангах, аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх зарим томоохон ажлуудыг эхлээгүй байгаа нь цаг хугацааны хувьд хэрэгжих боломжгүй болох эрсдэлийг дагуулж байна.

Аймгийн Засаг дарга төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай менежментийн төлөвлөгөөнүүдийг шат дараатай боловсруулах, шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн аймгийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, төсөвт тусган хэрэгжүүлсэн тухай үр дүнг аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд 2020-2022 онд тайлагнаагүй байна.

Мөн аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын хэрэгжилтэд 2023 оны эхний хагас жилд хийсэн аймгийн Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний тайланд зохион байгуулалт, төсөв, санхүүгийн асуудал шийдвэрлээгүй хэрэгжилт “хангалтгүй” гэж дүгнэсэн байна.

График 3: Аялал жуулчлалын салбарын хөрөнгө оруулалт

/сая төгрөг/

Эх сурвалж: Аймгийн ИТХ-ын тогтоолууд

Дээрх графикаас харахад орон нутгийн төсвийн орлого, хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн байгаа ч Өмнөговь аймаг хөгжлийн тэргүүлэх салбараа “Тогтвортой аялал жуулчлал” гэж тодорхойлсон боловч хийсэн хөрөнгө оруулалт хангалтгүй байна.

Цаашид аялал жуулчлалын салбарт хийгдэх хөрөнгө оруулалт, төсөл, арга хэмжээг нэмэгдүүлэх, үр дүнг тооцон тайлагнаж байх шаардлагатай байна.

Төсвийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.24, 68 дугаар зүйлийн 68.2-т хөрөнгө оруулалт гэдгийг тодорхойлж, ямар шаардлага хангасан төсөл арга хэмжээг төсөвт тусгахыг заасан байдаг.

Жил бүр хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хэрэгцээ шаардлагын дагуу эрэмбэлэн жагсаалтыг аймгийн Засаг даргаас Сангийн яамд албан бичгээр улсын төсвийн хөрөнгөөр хийлгэх саналыг хүргүүлж, дэмжигдээгүй төсөл арга хэмжээг орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийхээр аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралаар баталсан байна.

Аялал жуулчлалын салбарт 2020-2022 онд хийхээр төлөвлөсөн 4,844.8 сая төгрөгийн төсөвтэй 20 төсөл арга хэмжээний хувьд техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөвтэй төсөл, арга хэмжээ батлуулсан байна.

Гэвч хөрөнгө оруулалтын жагсаалтад 866.6 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтын бус шинж чанартай 6 төсөл, арга хэмжээг төлөвлөж, баталсан байна. Үүнд:

№	Хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний нэр	Баталсан он	Баталсан төсөв /сая төгрөг/	Эх үүсвэр
1	"Аялал жуулчлал-Өрхийн орлого" дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, хил орчмын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, эвент арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах /усны төлбөрийн орлогоос/	2020	105.0	Орон нутгийн төсвийн хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ
2	"Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, төлөвлөгөө"-г хэрэгжүүлэх, орон нутгийн эвентүүд болон сургалт, зөвлөгөөн зохион байгуулах /усны төлбөрийн орлогоос/	2021	50.0	ОНТ-ийн байгаль хамгаалах чиглэлийн хөрөнгөөр
3	Буга нутагшуулах, тоо толгойг нэмэгдүүлэх, "Говийн гайхамшигт зургаа" уулзалт арга хэмжээг Өмнөговь аймагт зохион байгуулах /усны төлбөрийн орлогоос/	2021	90.0	ОНТ-ийн байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн хөрөнгөөр
4	Өмнөговь аймгийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хэтийн зорилт, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, орон нутгийн эвентүүдийг хөгжүүлэх, аялал жуулчлалын үзэсгэлэн, уулзалт, зөвлөгөөн, сургалтад оролцох, зохион байгуулах	2022	404.5	ОНТ-ийн байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн хөрөнгөөр
5	Түүх соёлын өвийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулж, олон нийтэд сурталчлан таниулах, сургалт танин мэдэхүйн ажлуудыг зохион байгуулах	2022	208.5	Орон нутгийн төсвийн хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ
6	Аялал жуулчлал хөгжүүлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зардал	2022	8.0	Сумын төсвийн хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээ
Нийт			866.0	

Цаашид хөрөнгө оруулалтын бус шинж чанартай төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхгүй байх шаардлагатай байна.

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧГҮҮДТЭЙ НИЙЦСЭН БАЙНА.

“АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ ҮР ДҮН”

БҮЛЭГ 2. ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН АШИГЛАЛТАД ТАВИХ ХЯНАЛТЫГ САЙЖРУУЛАХ ШААРДЛАГАТАЙ БАЙНА.

Аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын Худалдан авах ажиллагааны алба орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 2020-2022 онд хэрэгжихээр баталсан төсөл, арга хэмжээний сонгон шалгаруулах ажлыг зохион байгуулсан байна.

Худалдан авах ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөнд тусгасан дагуу гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах үнэлгээний хороог ТБОНӨХБАҮХА тухай хуулийн 47¹-д заасны дагуу шаардлагад нийцсэн 5-7 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан байна.

Хүснэгт-2: ХАА-нд мөрдсөн журам төсөл, арга хэмжээний ангилал

д/д	Ангилал	ХАА-нд мөрдөгдсөн журам			
		НТШ	Харьцуулалтын арга	ЗҮГСШЖ	Шууд худалдан авах
1	Барилга байгууламж	6	1	-	1
2	Их засвар	-	-	-	-
3	Тоног төхөөрөмж	1	-	-	-
4	ТЭЗҮ	-	-	3	-
5	Бусад	-	-	-	6
Дүн		7	1	3	7

Эх сурвалж: Нэгдсэн судалгаа

Төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах үнэлгээний хороод нь тендерийн баримт бичгийг ТБОНӨХБАҮХАТХ болон Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу боловсруулан батлуулж, худалдан авах ажиллагааг цахимаар зохион байгуулж, үр дүнг тухай бүр цахим системд мэдээлсэн байна.

Гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулах ажиллагааг холбогдох хууль журмын дагуу зохион байгуулсан байна.

Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар аялал жуулчлалын салбарт 2020-2022 онд 8 барилга байгууламжид 3,049.8 сая төгрөг, 1 тоног төхөөрөмжид 202.4 сая төгрөг, 3 техник, эдийн засгийн үндэслэлд 162.2 сая төгрөг, 6 бусад хөтөлбөр төсөл, эвент арга хэмжээнд 583.7 сая төгрөг нийт 18 төсөл, арга хэмжээнд 3,998.1 төгрөгийн санхүүжилтийг баталгаажуулсан гүйцэтгэлийг үндэслэн олгосон байна.

Батлагдсан төсөв нь төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд хүрэлцэхгүй гэсэн шалтгаанаар төлөвлөгөөнд тусгагдсан 2 ажил хийгдээгүй байна.

Аудитаар хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэл, ашиглалтын явцыг шалгахад дараах зөрчлүүд илэрсэн. Үүнд:

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 376.5 сая төгрөгөөр хийсэн хонгорын голын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд ажлын даалгаварт заасан хаяавч бетон цутгах ажил хийгдээгүй байна.

¹ Үнэлгээний хорооны бүрэлдэхүүнд орсон албан тушаалтан дараах шаардлагыг хангасан байвал зохино

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 705.6 сая төгрөгөөр хийсэн Шар цав, Хүрдэт агуйн соёлын өвийг аялал жуулчлалтай хослуулан хамгаалах ажлын хээрийн лаборатори-музейн барилгын зургийн даалгаварт туссан зарим ажил хийгдээгүй байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Дэмчогийн хийдийг нарны сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэрт холбох 60.9 сая төгрөгийн өртөг бүхий ажлын гүйцэтгэл хангалтгүй байна. Уг ажлыг хүлээж авах улсын комиссын үүрэг даалгаврын биелэлт хийгдээгүй учир одоог хүртэл ашиглалтад хүлээж аваагүй байна.

Дээрх зөрчлүүдийг арилгах, давтан гаргахгүй байх, улсын комиссын өгсөн үүрэг даалгаврыг удаа дараа биелүүлээгүй гүйцэтгэгчийг гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх талаар ажил зохион байгуулах тухай албан шаардлагыг аймгийн Засаг даргад өглөө.

Аялал жуулчлалын салбарт 2020-2022 онд 583.7 сая төгрөгийг хөрөнгө оруулалтын бус зардлын шинжтэй 6 төсөл арга хэмжээнд зарцуулсан байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2020 онд гүйцэтгэсэн Шар цав, Хүрдэт агуйн соёлын өвийг аялал жуулчлалтай хослуулан хамгаалах ажил нь Өмнөговь аймагт аялал жуулчлалын шинэ маршрут зүүн бүс нутагт хөгжих, Палеонтологийн-аялал жуулчлал хослуулан хөгжихөд түлхэц болох улмаар аялал жуулчлалын салбарын эдийн засагт эерэг нөлөө үзүүлэх ач холбогдолтой хөрөнгө оруулалт болсон байна.

Төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг гүйцэтгэлд үндэслэн олгосон байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа төсөл арга хэмжээнд захиалагчийн хяналтыг ГХБХБГ, Хөгжил, хөрөнгө оруулалтын газар, сумдын ЗДТГ-ын холбогдох албан тушаалтнууд хяналт хийж гүйцэтгэлийг баталгаажуулж байгаа боловч материал болон гүйцэтгэлийн чанараас шалтгаалсан доголдлууд гарч байгаа нь хяналт зохих үр дүнд хүрэхгүй байгааг харуулж байна.

Аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дотоод хяналт болох Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь 2020-2022 онд орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын хэрэгжилт, гүйцэтгэлийн байдалд хяналт шалгалт хийж, үнэлэлт дүгнэлт, зөвлөмж өгөөгүй байна.

Зөрчил дутагдлыг зөвхөн аудитаар илрүүлэх бус захиалагчийн зүгээс дотоод хяналт шалгалтыг төсөл, арга хэмжээ бүрийн гүйцэтгэл, хэрэгжилт, ашиглалтын байдалд хийж алдаа зөрчлийг илрүүлэн, шуурхай арилгаж ажиллах шаардлагатай байна.

Төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд дотоод хяналт хийгдээгүй байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2020 онд түлхүүр гардуулах гэрээний нөхцөлтэй хэрэгжүүлсэн Шар цав, Хүрдэт агуйн соёлын өвийг аялал жуулчлалтай хослуулан хамгаалах ажлын хээрийн лаборатори-музейн барилгын зургийн даалгаварт орсон зарим ажил хийгээгүй байхад байнгын ашиглалтад оруулах улсын комисс 2022 оны 07 дугаар сарын 20-ны өдрийн У-2022/33 дугаартай улсын комиссын дүгнэлтээр хүлээж авахдаа үүрэг даалгавар өгөөгүй байна.

Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн хөрөнгө оруулалтаар 2021 онд хийсэн Дэмчигийн хийдийг нарны сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэрт холбох 60.9 сая төгрөгийн өртөг бүхий ажлыг хүлээж авах улсын комисс гүйцэтгэгчид үүрэг даалгавар өгсөн боловч биелэлтийг дахин хянаагүй байна.

Улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр хийгдсэн зарим хөрөнгө оруулалт ашиглалтын явцад чанарын шаардлага хангахгүй, эзэмшигч байгууллага хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй зэрэг нь хөрөнгө оруулалтын үр өгөөжийг бууруулж байна.

Хүснэгт 5: ТАХ-г хөрөнгөд бүртгэсэн байдал

Байгууллага	Нийт бүртгэлд авах ТАХ-ий тоо	Бүртгэлд авсан ТАХ-ий тоо				Бүртгэлд аваагүй ТАХ-ий тоо
		Барилга байгууламж	Их засвар	Тоног төхөөрөмж	ТЭЗҮ	
АЗДТГ	6	-	-	-	6	-
ОНӨГ	4	2	-	1		1
Сумдын ЗДТГ	5	2	-	1	1	1
Бусад байгууллага	2	2	-			-
нийт	17	6	-	2	7	2

Эх сурвалж: Нэгдсэн судалгаа

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2022 онд хийсэн Өмнөговь аймгийн аялал жуулчлалын бүс, байгаль, түүх соёлын өв бүхий Хонгорын голын Дуут манханд отоглох цэг байгуулах 98.6 сая төгрөгийн ажлыг Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын шийдвэр гараагүйгээс өмчийн бүртгэл хийгдээгүй хэвээр байна.

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2021 онд ашиглалтад орсон 705.6 сая төгрөгийн өртөг бүхий Шар цав, Хүрдэт агуйн соёлын өвийг аялал жуулчлалтай хослуулан хамгаалах ажлыг мөн бүртгэлд тусгаагаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйл 14.4² -т заасантай нийцэхгүй байна. Дээрх зөрчлийг арилгуулах тухай албан шаардлагыг Орон нутгийн өмчийн газарт хүргүүлээ.

Төсөл, арга хэмжээг хүлээн авах, ашиглалтад оруулах үйл ажиллагааг хууль, журмын дагуу зохион байгуулж, бүртгэлийг сайжруулах шаардлагатай байна.

² Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ

“АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ ҮР ДҮН” ДҮГНЭЛТ

Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйл, аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг хийж байна. Үүнд:

01 ➤

Төсөл арга хэмжээ урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигтэй уялдсан байна.

02 ➤

Хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээг Төсвийн тухай хуульд нийцүүлж төлөвлөсөн байна.

03 ➤

Гүйцэтгэгчийн сонгон шалгаруулах ажиллагааг холбогдох хууль журмын дагуу зохион байгуулсан байна.

04 ➤

Төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг гүйцэтгэлд үндэслэн олгосон байна.

05 ➤

Төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд дотоод хяналт хийгдээгүй байна.

05 ➤

Төсөл, арга хэмжээг хүлээн авах, ашиглалтад оруулах үйл ажиллагааг хууль, журмын дагуу зохион байгуулж, бүртгэлийг сайжруулах шаардлагатай байна.

“АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ ҮР ДҮН” ЗӨВЛӨМЖ

Аудитын дүн, дүгнэлтэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг өгч байна.
Аймгийн Засаг дарга Р.Сэддорж танаа

01 ➤

Өмнөговь аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2019 оны 9/10 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэн аялал, жуулчлалыг хөгжүүлэх хэтийн зорилго, төлөвлөгөө хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай менежментийн төлөвлөгөөнүүдийг шат дараатай боловсруулан, шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн нэгдүгээр улиралд багтаан тайлагнаж байх,

02 ➤

Өмнөговь аймгийг хөгжүүлэх тэргүүлэх салбар болгон тодорхойлсон аялал жуулчлалын салбарын үйл ажиллагааг эрчимжүүлэн, эдийн засгийн олон эх үүсвэр бий болгоход анхаарч, хөрөнгө оруулалтын хэмжээг нэмэгдүүлэх

03 ➤

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн дотоод хяналт, шалгалтыг төсөл, арга хэмжээ бүрийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилт, ашиглалтын байдалд хийж, үр дүнг тооцож байх,

04 ➤

Барилга байгууламжийн ажлыг ашиглалтад оруулах улсын комисст томилогдсон нийтийн албан тушаалтнуудыг хууль, дүрэм журмыг мөрдөж ажиллах, хариуцлагатай байх талаар ажил зохион байгуулах;